

TOCS DE CAMPANES A SANT JOSEP

Gràcies a la col·laboració de l'equip del Museu Arxiu de Santa Maria, hem pogut determinar amb precisió quins eren els tocs de les campanes que sonaven a Mataró al segle XVII. La informació està recollida en un Directori que el reverend Damià Sumalla, rector de Santa Maria, va escriure l'any 1776, perquè servís de guia als rectors següents. En aquest dietari es fa referència a com han de sonar les campanes de Santa Maria i quins tocs concrets s'havien de fer per segons quines cerimònies. Fins i tot, fa referència a documents més antics, com per exemple una visita pastoral de l'any 1615, on el bisbe Lluís Sans indica com han de ser els tocs de difunts. Per tant, alguns d'aquests tocs són, amb certesa, anteriors a l'any 1615, sense poder determinar amb exactitud quan es van establir. De tots els tocs, els més emblemàtics són els següents:

TOC DE DIFUNTS

Aquest toc determina si la persona difunta és home o dona, o nen o nena. Consta de tres blocs: un petit toc introductori, que adverteixi a la gent de la notícia, un altre toc per determinar l'edat i el sexe del difunt, i darrerament el nombre de batallades.

Toc de difunts per a les dones: consisteix en un petit toc d'avís amb la campana petita, seguit d'una seqüència de tres tocs amb la campana mitjana i tres tocs amb la campana gran. Després d'un petit interval se segueixen 3 "batallades" (una batallada és un grup de 12 tocs) amb la campana gran, per tant en total 36 tocs.

Nota: Les batallades distingien la categoria social del difunt. Els funerals de 3a categoria (la gent més humil) tenien només 1 batallada, els de 2a categoria tenien 2 batallades, i els funerals de 1a categoria (la gent més adinerada) tenien tres batallades, que són els 36 tocs. Ara considerem millor unificar-ho tot com de 1a categoria.

Toc de difunts per als homes: consisteix en un petit toc d'avís de la campana petita, seguit d'una seqüència de tres tocs de la campana mitjana, tres tocs de la campana gran i una altra vegada tres tocs de la campana mitjana. Després d'un petit interval se segueixen 3 "batallades" (36 tocs) amb la campana gran.

La diferència entre dona i home és la seqüència de 3-3 (mitjana-gran) i 3-3-3 (mitjana-gran-mitjana) del tram central. Les batallades finals són les mateixes.

Si qui mor és el bisbe, el rector o un altre sacerdot de la parròquia, la seqüència de batallades finals multiplica per 9, amb la qual cosa són 324 tocs.

Si qui mor és el Sant Pare, la seqüència de batallades finals multiplica per 13, amb la qual cosa són 468 tocs.

Per determinar si mor un adult o un infant, la diferència és que la part central del toc, la que determina el sexe, es fa més aguda. Enlloc de fer-se amb la campana mitjana i la campana gran, es fa amb la campana petita i la campana mitjana. Si mor una nena serà tres tocs amb la campana petita i tres tocs amb la campana mitjana, mentre que si mor un nen serà tres tocs amb la petita, tres tocs amb la mitjana i tres tocs amb la petita. Les batallades seran les mateixes que pels adults.

TOC DE L'ÀNGELUS

Hi ha un volteig de la campana petita durant un minut, i segueixen tres tocs de la campana gran.

TOC DE ROSARI

La campana petita toca 50 tocs, i segueixen tres tocs de la campana gran.

La diferència entre l'àngelus i el toc de rosari bàsicament s'aprecia en el fet que, a l'àngelus la campana petita volteja, mentre que en el rosari la campana només repica, sense arribar a fer la volta.

VIGÍLIA DE FESTA

Hi ha el volteig de la campana mitjana i de la campana gran, durant 5 minuts.

VIGÍLIA DE FESTA ASSENYALADA

Volteja la campana mitjana i la gran, i la petita repica, durant 7 minuts.

VIGÍLIA DE FESTA ASSENYALADÍSSIMA

Voltegen totes les campanes, durant 10 minuts.

TE DEUM o bé OFICI D'ACCIÓ DE GRÀCIES

Volteja la campana gran durant força estona (10 minuts).

ELECCIÓ D'UN SANT PARE

Volteja la campana gran durant força estona (10 minuts), seguit d'un volteig general de totes les campanes (30 minuts).

TOC DE MISSA

Toc de la petita durant un minut, seguit d'una batallada de la campana gran.

Les parts de la campana

